IMT Nuremberg Archives

H – 4130

International Court of Justice

H4130 - 0002

OFFICE OF CHIEF OF COUNSEL FOR WAR CRIMES

EVIDENCE DIVISION

Date : 9 August 1948

I certify that Document Number 4043-PS was introduced into evidence as Exhibit Number GB-606 in the Trial by the International Military Tribunal of Hermann GOERING, et al, which commenced on 20 November 1945, and that the attached photostat is a true and correct copy of the original.

Fred Niebergall

Fred NIEBERGALL
Chief, Document
Control Branch.

H4130 – 0003

C E R T I F I C A T E

I hereby certify that the annexed document 4043-PS No. GB-606 is a photostat of an original document submitted in evidence by the British Prosecution under this number. The original document has been withdrawn in accordance with Rule 10 of the International Military Tribunal, and to the best of my knowledge and belief is to be held at the National Archives, Washington D.C.

Paul Joosten

PAUL A. JOOSTEN

General Secretary
International Military Tribunal

Nuremberg, 9 August 1948

H4130 – 0004

4043 TC

Я, нижеподписавшийся, священник римско-католической церкви Познанской диосезии, арестован немецким Гестапо 12 декабря 1939 г. в Познани и вывезен 23 мая 1940 г. в концентрационный лагерь в Дахау - настоящим заявляю вместо присяги следующее:

С 23 мая 1940 г. до освобождения лагеря американской армией 29.4.1945 г. я находился в концентрационном лагере в Дахау (с перерывом с 3 августа 1940 г. по 8 декабря 1940 г. когда я был вывезен вместе со всеми польскими священниками в каменоломню в Гусен (Маутхаузен).

По предложению американских властей я стал добровольно работать в канцелярии в т. называемой секции " Press and Culture " обязанностью которой было доставить американским властям и иностранной прессе статистические данные о концентрационном лагере в Дахау.

Секция " Press and Culture " данные эти получала непосредственно с т. назв. " Lagerschreibstube ", начальником которой был поляк граж. Домагала, а секретарем - священник Палеводзкинский, священник гнезненской диосезии.

По лагерным записям, которые нетронутые попали в руки американских властей, в Дахау было убито 846 священников, клерикалов и монахов-поляков, в том числе 305 польских священников было отправлено в газовые камеры (так наз. " Invalidentransporte ") и 84 священников перевезено было в другие лагери (пропали без следа).

Список умерщвленных священников взят был членами секции " Press and Culture " в Париже и печатался в католическом еженедельнике " POLSKA WIELKA " в номерах 9, 10, 11 ежегодника 1945 г.

Начальство, Команда и служба охраны состояли почти исключительно из членов СС в Дахау.

Париж, 1.7.1946г. / - / Св.Мизгальский Рерард.
26S-bis, rue St. Honore
Paris 1-er

С подлинным верно:

Я, Станислава Висьневская, сим удостоверяю, что я вполне знакома с русским и польским языками и что это является верным и точным переводом.

Ст. Висьневская.

мс.

B 043126

Copie

Je soussigne, pretre catholique-romain de diocese du Poznan, arrete par le Gestapo allemand le 12 decembre 1939 a Poznan et transfere le 23 mai 1940 au camp de concentration de Dachau, par le present au lieu de serment declare ce qui suit:

A partir du 23 mai 1940 et jusqu'a la liberation du camp de concentration par les armees americaines ce qui a eu lieu le 29.4.1945, je suis reste au camp de concentration de Dachau (avec une interruption du 3 septembre 1940 au 8 Decembre 1940, quand moi meme avec tous les autres pretres polonais, nous etions transferes dans les carrieres a Gusen (Mauthausen).

A la demande des autorites americaines je me suis presente volontairement pour les travaux de bureau a la section dit "Press and Cultur", qui devait fournir aux autorites americaines et a la presse etrangere des donnees statistiques concernant le camp de concentration de Dachau.

La section "Press and Cultur" puisait ces informations directement dans ainsi nommee "Lagerschreibstube", dirigee par un polonais M. Domagala J qui avait comme secretaire l'abbe Palewodzinski Edmund, le pretre du diocese de Gniezno.

Selon les notes du camp de concentration, qui sont tombees intacte dans les mains de l'armee americaine, dans le camp de Dachau avaient peri 846 pretres, membres de clerge et des moins polonais. De ce nombre - 305 abbes etaient envoyes dans des chambres a gaz (qu'on appellait "Invalidentransporte"), et 84 pretres etaient transferes dans les autres camps de concentration et ils ont peri sans laisser les traces.

La liste des pretres morts a ete amenee par les membres de la section "Press and Cultur" a Paris, ou elle etait publiee dans l'hebdomodaire catholique "Polska Wierna", dans les No.No. 9, 10 et 11 de 1945.

L'Administration, les effectifs et les gardes au camp de Dachau se composaient presque exclusivement des membres de l'SS.

Paris, le 1.7.1946.
263-bis, Rue St. Honore
Paris (1-er)

/-/

/-/ Ks. Wizgalski Gerard

B 043127

H4130 - 0005

H4130 – 0006

CERTIFICATE OF TRANSLATION

I, Tadeusz CICHOCKI, M. E. Permit 2044, hereby certify that I am thoroughly conversant with the Polish and French languages; and that the above is a true and correct translation of the original document.

Nurnberg, 6 July 1946.

T. Cicocki
M. E. Permit 2044

B 043128

H4130 – 0007

Beurkundung

Es wird hiermit bestaetigt, dass die beiliegende eidesstattliche Versicherung vom polnischen Priester Mizgalski Gerard in meiner Gegenwart abgelegt wurde, den Vorschriften des polnischen Rechtes gemaess beweiserheblich ist und als offizielles Dokument der Polnischen Regierung dem Internationalen Militaergerichtshof laut Paragraph 21 der Charter vorgelegt wird.

Nuernberg, den 10. August 1946

Dr. Stanislaw Piotrowski

Dr. Stanislaw Piotrowski

Mitglied der Zentralkommission zur Untersuchung der deutschen Verbrechn in Polen, Mitglied der Polnischen Delegation beim Internationalen Militaergerichtshof in Nuernberg

B 043129

H4130 – 0008

Eidesstattliche Versicherung

Ich, der Unterzeichnete, roemisch-katholischer Priester der Poznan Dioezese, verhaftet durch die deutsche Gestapo am 18. Dezember 1939 in Poznan und deportiert am 23. Mai 1940 in das Konzentrationslager in Dachau - stelle hiermit anstatt des Eides folgendes fest:

Ich verblieb vom 23. Mai 1940 bis zum Moment der Befreiung des Lagers durch die amerikanischen Truppen am 29. April 1945 im Konzentrationslager Dachau, mit einer Unterbrechung vom 3. August 1940 bis zum 8. Dezember 1940, wo ich zusammen mit allen polnischen Priestern zu dem Steinbruch in Gusen (Mauthausen) deportiert war.

Dem Aufruf der amerikanischen Behoerden Folge leistend, meldete ich mich freiwillig zur Kanzlei-Arbeit in der sogenannten Sektion "Press und Culture", welche verpflichtet war, den amerikanischen Behoerden und der auslaendischen Presse statistische Angaben ueber das Konzentrationslager in Dachau zu liefern.

Die Sektion "Press and Culture" entnahm diese Angaben unmittelbar aus der sogenannten "Lagerschreibstube", deren Vorgesetzter ein Pole, Herr Domagala J. und dessen Sekretaer der Priester Edmund Palewodzinski von der Poznan Dioezese waren.

Auf Grund der Lagernotizen, die unberuehrt in die Haende der amerikanischen Truppen fielen, sind in Dachau 846 polnische Geistliche, Priesteranwaerter und Moenche umgekommen, wovon 305 zu den Gaskammern abtransportiert wurden (sog. "Invalidentransporte") und 84 zu anderen Lagern (diese sind spurlos verschwunden).

Die Liste der verstorbenen Priester wurde durch die Mitglieder der Sektion "Press and Culture" nach Paris gebracht und in der katholischen Wochenschrift "Polska Wierna" in den Nummern 9, 10, 11 des Jahrganges 1945 veroeffentlicht.

B 043130

H4130 – 0009

Die Verwaltung, das Kommando und der Wachdienst in Dachau wurde beinahe ausschliesslich durch Mitglieder der SS-Formationen in Uniform ausgeuebt.

Paris, den 1.VII. 1946
263 - bis, rue St. Honore
Paris 1er

/-/ Priester Mizgalski Gerard

Ich Dr. R. Piotrowski, Mitglied der Polnischen Delegation, bestaetige, dass ich die polnische und die deutsche Sprache beherrsche und dass diese Uebersetzung mit dem polnischen Original uebereinstimmt.

/-/ Dr. R. Piotrowski

B 043131

H4130 – 0010

Statement

This is to certify that the enclosed affidavit of the polish priest Mizgalski Gerard was made in my presence and in accordance with the stipulations of polish law constitutes documentary evidence, which is submitted to the International Military Tribunal under the provisions set forth in article 2I of the Charter as an official report of the Polish Governement.

Nurnberg, the I0th of August, I946

Dr. Stanislaw Piotrowski

Dr. Stanislaw Piotrowski

Member of the Central Commission
for Investigation of German War Crimes
in Poland, member of the Polish Delegation
at the International Military Tribunal
at Nurnberg

B 043132

COPY

I undersigned, Roman Catholic priest of the Diocese of Poznan, arrested by the German Gestapo on 12th December 1939 in Poznan and transferred to the concentration camp at Dachau on 23rd May 1940, give the following statement instead of on oath.

Since 23rd May 1940 uptil the liberation of the concentration camp by the American armed forces which took place on 29.4.1945 I remained at the concentration camp at Dachau (with an interruption from 3rd September till 8th December 1940 when I was transferred together with the other Polish priests to the quarries at Gusen (Mauthausen).

By request of the American Authorities I volunteered to work in the office of the Section called "Press and Culture" which was to furnish the American Authorities and the foreign press with statistical data concerning the concentration camp at Dachau.

The "Section Press and Culture" got its information directly from the so called "Lagerschreibstube" (camp office) directed by a Polish man M. Domagala whose secretary was the abbot Pelewodzinski, priest of the Diocese of Gniezno.

According to the records of the concentration camp that had fallen complete into the hands of the American armed forces, 846 priests and monks, members of the Polish clergy, had perished in the camp of Dachau, out of this number - 305 abbots were sent to the gas chambers (called "Invalidentransporte") and 84 priests were transferred to other concentration camps where they perished without leaving any traces. The list of dead priests was brought to Paris by the members of the section "Press and Culture", where it was published in the catholic weekly "Polska Wierna", in No.No. 9, 10 and 11 in 1945.

The Administration, staff and guards of the camp at Dachau consisted exclusively of members of the SS.

Paris, 1.7.1946.
263-bis, Rue St. Honore
Paris (1-er)

Rs. Mizgalski Gerard.

CERTIFICATE OF TRANSLATION

I, Dr. Frank ESTERKIN, M.E. Permit 18784, hereby certify that I am thoroughly conversant with the Polish and English languages; and that the above is a true and correct translation of the original document.

Nurnberg, 8 July 1946.

F. Esterkin
M.E. Permit 18784

B 04133

H4130 - 0011

H4130 – 0012

Ewangelia Św.

NA NIEDZIELĘ 5-TĄ PO ZIELONYCH ŚWIĄTKACH

Św. Mat. 5, w. 20-24.

Onego czasu: Rzekł Jezus uczniom swoim: Jeśli nie będzie obfitowała sprawiedliwość wasza więcej niż doktorów zakonnych i Faryzeuszów, nie wnijdzie cie do królestwa niebieskiego. Słyszeliście, iż rzeczono jest Starym: Nie będziesz zabijał: a ktoby zabił, będzie winien sądu. A ja wam powiadam: iż każdy, który się gniewa na brata swego, będzie winien sądu. A ktoby rzekł bratu swemu: Raka: będzie winien rady; a ktoby rzekł: głupcze: będzie winien gnia piekielnego. Jeśli tedy ofiarujesz dar twój do ołtarza, a tam wspomnisz, iż brat twój ma coś przeciwko tobie, zostaw tam dar twój przed ołtarzem, a idź pierwej pojednaj się z bratem twoim, a wtedy przyszedłszy, ofiarujesz dar twój.

DUCH NOWEGO PRAWA

P. Jezus nie przyszedł na ziemię aby znieść Stary Zakon, ale aby go uzupełnić.

Bez ogródek oświadcza swoim uczniom, że jeśli nie będą lepsi i doskonalsi od doktorów zakonnych i faryzeuszów, nie wnijdą do królestwa niebieskiego.

Doskonałość starozakonna, po największej części zewnętrzna, nie wystarczy wyznawcom Ewangelii.

—

Przechodząc kolejno przykazania Dekalogu, które faryzeusze swoją interpretacją zniekształcali, Chrystus Pan ogłasza kodeks ewangeliczny.

Autorytatywnie tłumaczy ducha przykazań Bożych, do których dorzuca rady Nowego Prawa.

Używa formy bardzo uroczystej „słyszeliście, iż powiedziane było starym... a ja wam powiadam."

Pierwsze przykazanie, które narobjaśnia — to przykazanie miłości braterskiej: „słyszeliście, iż zapowiedziane było starym: nie będziesz zabijał."

W Starym Zakonie tylko formalne zabójstwo uchodziło za zbrodnię i jako takie było ścigane sądownie „a kto by zabił, będzie winien sądu.

Więc ten tylko, który zabija, który przelewa krew, według tłumaczenia faryzeuszów, odpowiadał za swój czyn.

Chrystus P. zabójstwo równie nazywa zabójstwem czyli zbrodnią ale podchodzi do sprawy z innej jeszcze strony, sięga do korzeni, czyli źródła zła: „a ja wam powiadam, iż każdy, który się gniewa na brata swego, będzie winien sądu."

Chrystus Prawodawca moralności chrześcijańskiej osądza nie tylko czyny zewnętrzne, ale wdziera się do głębi serc i dusz ludzkich. Jesteśmy odpowiedzialni nie tylko za to, co czynimy — za nasze akty zewnętrzne, ale tak samo sądzeni będziemy z pobudek i intencji naszego działania.

Etyką moralności chrześcijańskiej objęte są najtajniejsze i najskrytsze myśli i poruszenia serca, z których wyrasta piękny kwiat cnoty lub zgniły owoc zbrodni. „Z serca wychodzą złe myśli, zabójstwa, cudzołóstwa, porubstwa, kradzieże, fałszywe świadectwa, bluźnierstwa". (Św. Mat. 15, 19).

—

Chrystus P. w wykładzie przykazania bratniej miłości posuwa się jeszcze dalej, dochodzi do wyżyn ideału chrześcijańskiego.

Przemawia do swego wiernego ucznia tymi mniej więcej słowy: rozumie się, że nie zamordowałeś nikogo, nie żywisz w sercu nienawiści i nie chowasz urazy ku bliźniemu, to wszystko bardzo piękne i dobre, ale pozostaje ci jeszcze jeden krok do zrobienia.

„Jeśli tedy ofiarujesz dar twój do ołtarza, a tam wspomnisz, iż brat twój ma coś przeciw tobie, zostaw tam dar twój przed ołtarzem a idź pierwej pojednać się z bratem twoim: a wtedy przyszedłszy, ofiarujesz dar twój."

P. Bóg przekłada miłość i zgodę braterską nad praktyki pobożności.

Chociaż by z naszej strony nie było żadnej winy, gdyby jednak ktoś miał coś przeciwko nam, w myśl wskazań Chrystusa pierwsi winniśmy wyciągnąć rękę do zgody.

Na to nie każdy zdobyć się umie, to jednak pozostanie na zawsze szczytem doskonałości chrześcijańskiej i to właśnie rozbraja i podbija serca.

Oby tak zawsze było!

Tymczasem co się dzieje?

Wprawdzie mało jest takich, co mają ręce skalane w krwi bratniej, ale dużo, bardzo dużo takich, którzy pałają nienawiścią, chowają gniew w sercu ku bliźniemu, szarpią językiem jego dobre imię.

A jednak najmilszą rzeczą w oczach Bożych to ofiara, z opanowanej miłości własnej i pychy, złożona w duchu pokory i miłości bliźniego.

F. D.

Rozmowa z Czytelnikami

Pytanie Nr. 9: — Czy słuchając mszy św. przez radio w domu, zadośćczynimy niedzielnemu obowiązkowi słuchania mszy św.?

Odpowiedź: — Kościół św. obowiązuje pod grzechem ciężkim każdego katolika do wysłuchania mszy św. w niedziele i święta.

Msza św. jest aktem czci zewnętrznej i społecznej, a więc z natury swej aktem publicznym.

I aby należycie dopełnić tego aktu, wymagne są pewne warunki: jednym z istotnych takich warunków — to fizyczna czyli cielesna obecność wiernych na mszy św.

Kapłan sprawujący Ofiarę mszy św. i wierni winni tworzyć jedną materialnie zwartą całość. Wierni, mimo nawet natłoku, winni zdawać sobie sprawę z tego, co się dzieje na Ołtarzu, bo w myśl ducha liturgii, są do pewnego stopnia współofiarnikami wraz z kapłanem.

Słuchając więc mszy św. przez radio, nie tworzymy tej materialnej jedności i fizycznej łączności z kapłanem. Tworzymy tylko łączność duchową czyli moralną, a ta nie wystarcza do spełnienia tak ważnego aktu, jakim jest msza św.

DACHAU

Podajemy w dalszym ciągu listę uwolnionych księży z obozu Dachau:

Diecezja Łomżyńska
Księży 20.

1. Borowczyk Stanisław;
2. Białokoziewicz Henryk;
3. Brzozowski Władysław;
4. Chełchowski Stanisław;
5. Gawędzki Andrzej;
6. Chmielewski Czesław;
7. Hamerszmyt Kazimierz;
8. Filipowicz Mieczysław;
9. Krajewski Roman;
10. Pilarek Franciszek;
11. Podbielski Henryk;
12. Przekop Józef;
13. Równy Kazimierz;
14. Szkiłądź Bolesław;
15. Szymański Bronisław,
16. Tymiński Jan;
17. Złotorzyński Antoni;
18. Żebrowski Czesław;
19. Żelaźnicki Jan;
20. Budzyński — kleryk.

Diecezja Łucka (Wołyń)
Księży 4.

1. Syrewicz Ludwik;
2. Janusz Juliusz;
3. Kąkol Jan;
4. Żmikowski Ludwik.

Diecezja Warszawska
Księży 13

1. Fiks Roman
2. Kopczewski Józef
3. Łukomski Aleksander
4. Malinowski Wincenty
5. Oldakowski Bolesław
6. Owczarek Stanisław
7. Piesiewicz Eugeniusz
8. Rulski Tadeusz
9. Ruszczak Zygmunt
10. Schonwalder Ferdynand
11. Śmiałek Bolesław
12. Szczepaniak Adam
13. Zasada Walenty

Diecezja Wileńska
Księży 7

1. Giedgowd Antoni
2. Byliński Stanisław
3. Jaskiel Antoni
4. Sarosiek Aleksander
5. Werenik Stanisław
6. Zaniewski Romuald
7. Skraga — kleryk

Diecezja Przemyska
Księży 9

1. Dobosz Władysław
2. Huligowski Jan
3. Przybylski Józef
4. Pamuła Tomasz
5. Rojek Wojciech
6. Szerlągowski Aleksander
7. Turzyński Walenty
8. Ziołkoś Władysław
9. Obere Wincenty — kleryk

S. P. ZMARLI † UMĘCZENI

Archidiecezja Gnieźnieńsko-poznańska

1. Abt Stefan;
2. Adamski Władysław;
3. Andrzejewski Adam;
4. Andrzejewski Kazimierz;
5. Bąk Jan (12.8. 96.);
6. Bąk Jan (25.6.82.);
7. Banaszak Józef;
8. Bialas Antoni;
9. Biegański Kazimierz;
10. Bernaszewicz Stanisław;
11. Berek Antoni;
12. Błażejewski Teodor;
13. Bodzianowski Feliks;
14. Bąbecki Gustaw;
15. Bryliński Bogumił;
16. Buchwald Władysław;
17. Całka Kazimierz;
18. Ciszak Bolesław;
19. Ciążyński Stanisław;
20. Chłomer Józef;
21. Chrzan Jan;
22. Cwiejkowski Stanisław;
23. Czechowski Antoni;
24. Czwojdziński Leon;
25. Dąbczyński Roman;
26. Dahlke Franciszek;
27. Dziurowski Ludwik;
28. Dębiński Julian;
29. Drewniak Bronisław;
30. Dworniczak Walenty;
31. Dziadzia Feliks;
32. Dziegiecki Jan;
33. Duczmal Antoni;
34. Dybizbański Jan;
35. Echaust Kazimierz;
36. Eichweger Teofil;
37. Echaust Józef;
38. Fischbach Henryk;
39. Fiutak Anton;
40. Fiutak Ludwik;
41. Formanowicz Leon;
42. Gabłyński Tadeusz;
43. Gałka Kazimierz;
44. Garczyński Franciszek;
45. Gawron Leon;
46. Geppert Ignacy;
47. Gniecek Czesław;
48. Gorgolewski Józef;
49. Gotowicz Alojzy
50. Górecki Józef;
51. Górny Józef;
52. Górski Ludwik;
53. Gratz Czesław;
54. Greinert Bronisław;
55. Grocholski Edmund;
56. Gronwald Tadeusz;
57. Grzesiek Franciszek;
58. Grzonka Czesław;
59. Guder Jan;
60. Harwaczyński Franciszek;
61. Hadzlik Antoni;
62. Herud Bronisław;
63. Hundt Kazimierz;
64. Jaczewski Jan;
65. Jasik Józef;
66. Jaskólski Stefan;
67. Jezierski Marian;
68. Jeżewski Czesław;
69. Jedrzejewski Franciszek;
70. Juszczak Stanisław;
71. Kaczorowski Stefan;
72. Kaja Jan;
73. Kaniewski Janusz;
74. Karbowiak Jan;
75. Kasior Edmund;
76. Kiciński Jan;
77. Klimkiewicz Witold;
78. Kłos Mieczysław;
79. Knych Leon;
80. Konopiński Marian;
81. Kopczyński Tadeusz;
82. Koppe Henryk;
83. Kowalczyk Stanisław;
84. Kowaliński Feliks;
85. Kowalski Zygmunt;
86. Kozłowski Antoni;
87. Kozłowski Edward;
88. Krych Józef;
89. Krysiński Jan;
90. Kryżan Mirosław;
91. Krupiński Marian;
92. Krzywoszyński Józef;
93. Kucharski Grzegorz;
94. Kuchowicz Francisz;
95. Kula;
96. Kundegorski Edward;
97. Kurkowski Leon;
98. Kut Józef;
99. Kutzner Leon;
100. Kuźniak Czesław;
101. Lapis Marian;
102. Laskowski Włodzimierz;
103. Leśniewicz Ludwik;
104. Lewandowicz Mieczysław;
105. Lewandowicz Franciszek;
106. Ludwiczak Antoni;
107. Ludwig Józef;
108. Lagoda Leon;
109. Loj Jan;
110. Maciejewski Leon;
111. Michalski Stanisław;
112. Michalkiewicz Marian;
113. Majchrzycki Władysław;
114. Marciniak Franciszek;
115. Marciniowski Robert;
116. Marquardt Stanisław;
117. Matuszek Mieczysław;
118. Matuszewski Stefan;
119. Mazalon Benjamin;
120. Mazurkiewicz Karol;
121. Mazikowski Władysław;
122. Madry Jan;
123. Molski Józef;
124. Mrotek Franciszek;
125. Mulczyński Kazimierz;
126. Musiał Stanisław;
127. Musiała Piotr;
128. Mueller Józef;
129. Myszkowiak Marian;
130. Napierała Franciszek;
131. Nawrot Franciszek;
132. Noak Teodor;
133. Nowaczkiewicz Józef;
134. Nowak Alfons;
135. Nowak Kazimierz;
136. Nowicki Felicjan;
137. Olgarski Czesław;
138. Ogrodowski Stefan;
139. Owczarczak Wincenty;
140. Palmowski Józef;
141. Paszkowiak Maciej;
142. Pauze Kazimierz;
143. Pawlak Józef;
144. Pawlak Tadeusz;
145. Pawlik Stanisław;
146. Pawlicki Bernard;
147. Pawłowski Jan;
148. Perski Wojciech;
149. Pewnik Jan;
150. Piszczygłowa Bart.;
151. Piszczygłowa St.;
152. Piętka Edward;
153. Placzek Stanisław;
154. Podemski Stanisaw;
155. Polewicz Marian;
156. Potocki Mieczysław;
157. Prądzyński Józef;
158. Preis Jarogniew;
159. Pulz Nareyz;
160. Radomski Stanisław;
161. Radzki Stefan;
162. Rogalewski Maciej;
163. Rost Medart;
164. Rupiński Józef;
165. Rygus Leon;
166. Rywoll Marian;
167. Scherwentke Maksymilian;
168. Schoenborn Stefan;
169. Schreiber Edmund;
170. Skornicki Antoni;
171. Skornicki Władysław;
172. Smoliński Józef;
173. Sobaszek Aleksander;
174. Sobierajczyk Alfons;
175. Sommer Maksymilian;
176. Stachowiak Kazimierz;
177. Stachowski Bruno;
178. Staniszewski Bolesław;
179. Starczewski Józef;
180. Stępczyński Roman;
181. Stępczyński Władysław;
182. Sterczewski Aleksander;
183. Styczyński Tadeusz;
184. Strehl Mieczysław;
185. Sulek Bolesław;
186. Suszczyński Karol;
187. Szlachta Jan;
188. Szukalski Alfons;
189. Sulerl Kazimierz;
190. Szwarc Antoni;
191. Szymański Roman
192. Szymański Stefan;
193. Śpiakowski Onufry;
194. Świądek Antoni;
195. Świtała Anton;
196. Taczak Leon;
197. Toklowicz Aleksander;
198. Tomiński Antoni;
199. Troska Bruno;
200. Turkowski Walenty;
201. Wardyński;
202. Warmiński Edward;
203. Wasiela Franciszek;
204. Wasielewski Stanisław;
205. Werbel Kazimierz;
206. Wesołowski Edmund;
207. Wierzbicki Kornel;
208. Wirmicki Paweł;
209. Wolniwicz Julian;
210. Woschke Franciszek;
211. Werwicki Stanisław;
212. Zinoch Teodor;
213. Zoch Tadeusz;
214. Zinke Stanisław;
215. Zwyka Karol;
216. Żelazek Władysław;
217. Dachtera Franciszek;
218. Drygas Stefan;
219. Ciechowski Władysław;
220. Sobociński Stanisław;
221. Falkowski Wiktor;
222. Gegielski Władysław;
223. Kałuża Józef;
224. Sybilski Czesław;

Diecezja Katowicka

1. Długosz Jan;
2. Szramek Emil;
3. Pojda Adolf;
4. Pojda Jan;
5. Tomanek Rudolf;
6. Szmurowacki Jan;
7. Kula Józef;
8. Kałuża Karol;
9. Górek Franciszek;
10. Niedziela Jan;
11. Kukla Stanisław;
12. Czempiel Józef;
13. Barabasz Jan;
14. Krzystolik Stanisław;
15. Zieliński Feliks;
16. Duda Erwin;
17. Wojciech Konrad;
18. Nowak Alfons;
19. Malcherek Ryszard;
20. Belon Zdzisław;
21. Gałocz Klemens;
22. Latocha Franciszek;
23. Scigała Franciszek;
24. Macherski Franciszek;
25. Klimek Piotr;
26. Październ August;
27. Zmij Karol;
28. Rygielski Jan;
29. Rduch Edward;
30. Wrzol Ludwik.

Diecezja Krakowska

1. Kotulecki Franciszek;
2. Sasin Józef;
3. Suchoń Władysław;
4. Mrajca Stefan;
5. Krzewski Franciszek;
6. Leśniak Andrzej.
7. Drozdzik Piotr;
8. Goralik Jan;
9. Stopczak Marian;
10. Stabrawa Józef;
11. Przywara Piotr.

WITOLD MAŁCUŻYŃSKI KONCERTUJE W PARYŻU

Na wielkiej sali teatru „des Champs Elysees" byliśmy w środę dn. 13 czerwca br. świadkami wspaniałego tryumfu pianisty polskiego Witolda Małcużyńskiego. Nie potrzeba było reklamy dla Witolda Małcużyńskiego. Znają go rodacy z kraju z jego recitalów szopenowskich w Warszawie, znają go wszyscy z radia polskiego. Sala teatru des Champs Elysees wypełniła się po brzegi. Małcużyński jest dzisiaj bezsprzecznie jednym z czołowych pianistów polskich, a bodaj najlepszym szopenistą. Może to wina niektórych biografów Chopina, że przedstawili nam wielkiego mistrza jako człowieka nader sentymentalnego, słabego charakteru, nawet poniekąd zniewieściałego. Doszła do tego jeszcze interpretacja utworów jego przez pianistów obcych jego psyche, którzy podkreślali przede wszystkim uczuciowość i egzaltację w utworach jego. A jednak im dłużej słucha się Chopina, tym nieprawdopodobniej brzmią te określenia. Witold Małcużyński pokazał nam Chopina — mężczyznę. Interpretacja Małcużyńskiego jest oryginalna i najbardziej bodaj zbliżona do interpretacji Paderewskiego. Sonata „en si bemol mineur" w ujęciu Małcużyńskiego była dla muzyków wprost rewelacją. Bezpretensjonalność, skoordynowana rytmika, męskość uderzenia — zdołały wywołać, że się tak wyrażę, zjawę samego mistrza, który chyba tak a nie inaczej grał swoją sonatę.

Słuchając Chopina, odkrywa się coraz inne, coraz nowsze skarby jego geniuszu. Życie wielkiego Paryża i tętno czasu ówczesnego nie zatarły w niczym śpiewności i liryzmu jego utworów. Borykanie się z życiem i jego przejawami nie zmąciło ani na chwilę szlachetnej duszy jego. Nawet beztroska i humor sarmacki odżywają dziś jeszcze w jego scherzach. Małcużyński nie tylko gra Chopina, on go przeżywa, studiuje jego duszę w utworach jego — żyje wtedy jego życiem, jego tęsknotą. A jednak wlewa w dzwory Chopina dużo pierwiastków osobistych, co w niczym nie zmniejsza jego znaczenia wybitnego szopenisty.

Skromna na zewnątrz postać — zda się niemiała, przykuwa oczy i umysły słuchaczy z chwilą gdy zasiędzie przy instrumencie. Swoboda ruchów, bez egzaltacji — tak często rażącej u szeregu wirtuozów fortepianowych, — opanowanie pamięciowe. To również cechy wybitności Witolda Małcużyńskiego.

Trudno znaleźć fundament, na podstawie którego możnaby porównać Małcużyńskiego z innymi pianistami. Małcużyński jest oryginalny. Znać na nim rękę Ignacego Paderewskiego, a postępy, które zrobił w ostatnich latach, świadczą o jego wielkich zdolnościach.

Małcużyńskiego nie darzono oklaskami, bo to co się działo na sali po koncercie — było entuzjazmem. Zrozumiała się publiczność francuska i polska, jednomyślnie, gdyż stanął przed nią mistrz o nieprzeciętnych walorach. Zrozumiały się dusze polskie i francuskie, tak jak Chopin łączył w sobie przywiązanie do tych dwuch narodów. Możnaby to nazwać tryumfem braterstwa tych dwuch narodów w dziedzinie muzyki, które zrozumiały się, słuchając Chopina w interpretacji Witolda Małcużyńskiego.

G e r a r d.

Obrazki z Dachau

Dokument Nr. 4

— Pierwsza próba gazowania w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu

Było to w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, we wrześniu roku 1941. W szpitalu obozowym, w t. zw. rewirze, pojawiła się komisja złożono z 4 SS-oficerów. Weszli na salę chorych i zaczęli ją lustrować. Przechodzili powoli od chorego do chorego, przypatrywali się krótko i wskazywali pielęgniarzowi raz na tego, to na tamtego. Pielęgniarz zapisywał numery wskazanych. Z każdej izby wybrano w ten sposób po kilkudziesięciu chorych. Gdy weszli do oddziału gruźliczego, jeden z oficerów rzucił krótki rozkaz: „Alle!..."

Lustracja skończyła się, a wszystkich chorych i pielęgniarzy ogarnął niepokój, bo nikt nie umiał sobie wytłumaczyć zagadkowego zachowania się SS oficerów. Niektórzy przewidywali grożące jakieś niebezpieczeństwo, inni znowu jeli się łudzić, że zanosi się tutaj na wyjazd do innego obozu, gdzie mogą istnieć lepsze warunki życia i leczenia. Ubocznie bowiem trzeba zaznaczyć, że stosunki sanitarne na rewirze były opłakane, chorzy leżeli na podłodze na podartych siennikach, zawsze pełni do ostatnich granic i stale głodni z powodu skąpych racji żywnościowych.

Po rozdaniu chorym kolacji koło godz. 5-tej po południu, wydano rozkaz: „Zapisanych natychmiast wyprowadzić na podwórze przed rewirem. Jadą do sanatorium!"

Po kilku minutach plac zaroił się chorymi, ubranymi tylko w bieliznę. Między nimi znajdowali się wszyscy gruźlicy (o nimi około 80 osób). Ciężko chorych znoszono na plecach lub w kocach i układano pokotem na ziemi. Z niedowierzaniem omawiali wszyscy zapowiedź rzekomego wyjazdu do sanatorium. Wielu chorych żegnało się ze swymi zdrowymi kolegami, ci zaś w dobrej wierze życzyli im szczęśliwej podróży i rychłego zwolnienia.

Nadszedł teraz podoficer SS i wydał rozkaz: „Więźniów wyprowadzić na podwórze karniaka!" Wszyscy zrozumieli, że tu nie ma mowy o wyjeździe z obozu. Karniakiem bowiem nazywano blok 13, przezwany także „wykańczalnią ludzi". Mało bowiem było takich, którzy wyszli z życiem z owego bloku. Zabieramy więc najpierw ciężko chorych, lecz zamiast na podwórze, niesiemy ich — prowadzeni przez SS-żołnierzy — do podziemnych cel, nie posiadających okien. Na korytarzach paliły się światła elektryczne. Chorych kazano nam składać w celach na betonowej posadzce. Ponieważ cele te mogły pomieścić najwyżej 10 osób, musieliśmy chorych układać w stosy, popędzani przez SS-żołnierzy, a którzy nakazali do każdej celi wtłoczyć 40 chorych. Żołnierze wpychali ich do wnętrza przemocą, po czym zamykali ciężkie drzwi na rygiel. Krzyki i jęki zamkniętych były tak straszne i tak okropne, że każdego z nas ogarniało przerażenie. Rekonwalescenci i lżej chorzy wchodzili sami do cel, lecz, gdy się wypełniła, żołnierze SS kolbami i kopaniem wtłaczali następnych skazańców, a w końcu wrzucali ich na głowy i barki stojących, tak długo, aż przepisana ilość 40 osób znalazła się w celi.

Nawpół przytomny i oszołomiony owym widokiem, wyszedłem na dwór. Stały tam szeregi czekających swej kolei. Chodziłem między nimi, błogosławiąc ich i udzielając im absolucji. Jasnym już teraz było każdemu, że wszystkich czeka straszna śmierć. Drżącą ręką pożegnał mnie jeszcze ks. Szulc, kanonik z Bydgoszczy, prosząc o modlitwę za konających. Inni z przerażeniem w oczach i ze łzami błagali mnie o ratunek. O godz. 6-ej wiecz. zostali wszyscy zamknięci w celach. A było ich około 500 osób, w czym dużo Polaków.

Po wieczornym apelu, o godz. 9-ej wieczorem, cały obóz udał się na spoczynek. Noc zapadła, lecz ja nie mogłem spać. Myślałem o losie mych nieszczęśliwych kolegów. W uszach miałem jeszcze ich krzyki i jęki, w oczach tamte dantejskie sceny, mrożące krew w żyłach. Znienacka posłyszałem zbliżający się skowyt i ujadanie psów SS mańskich, jeki i płacz ludzi. Podszedłem do okna i spostrzegłem, że żołnierze SS z psami prowadzą znowu jakiś transport. Byli to Polacy, około 300 osób. Żołnierze bili ich kolbami, szczuli psami i kopali. Poprowadzono ich również na podwórze karniaka, po czym zamknięto w podobnych celach po drugiej stronie korytarza.

Koło godz. 1-ej w nocy, kiedy zatrzaśnięto drzwi ostatniej celi, zaczęło się gazowanie. Żołnierze SS wrzucali do wnętrza przez małe otwory nad drzwiami po dwie puszki, zawierające gaz w postaci drobnych, niebieskich kryształków. Okienko następnie zamykano szczelnie, a z puszek jął się wydzielać trujący gaz. Od godz. 6 wieczorem trwające jęki, krzyki i charczenie stopniowo ucichały, aż w końcu nastała przerażająca cisza.

W trybie życia obozowego nic się jednak nie zmieniło. Przez trzy dni, t. zn. od piątku do niedzieli włącznie prowadzono skazańców w kartotece, jako żywych i pobierano za nich porcje żywnościowe. W niedzielę wieczorem, kiedy pogaszono światła i cisza nastała w obozie, zbudzono nas i kazano nam ustawić się przed rewirem. Objaśniono nam, że mamy uprzątać trupy z komór gazowych. Pojechaliśmy z czterema wielkimi wozami na podwórze karniaka. Gdyśmy zeszli w podziemia i gdy otworzyliśmy cele, oczom naszym przedstawił się tak straszny widok, że wielu z nas przez długie jeszcze noce zrywało się ze snu, przerażeni, spoceni, trzęsący się o nieprzytomnych oczach, jak by obłąkani, a zapytani o powód wzruszenia, opowiadali, że widzą podczas snu tamto piekło...

W celach leżeli otruci towarzysze. Ciała ich były skłębione, o powykręcanych ramionach, o wykrzywionych twarzach, z rozdętymi nozdrzami, o oczach wysadzonych z orbit, ściany pokrwawione i podrapane. Widać, że odbywała się tutaj okropna walka o odrobinę powietrza, że ludzie dusili się i dławili powoli, że konali oszalali z przerażenia, że w obledzie ulamywali paznokcie, drapiąc nimi ściany, że rozbijali sobie głowy o beton, że krzyczeli, że tak strasznie krzyczeli, a krzyk ich zastygł na rozwartych ustach, zaciśnięte zaś kurczowo pięści, sterczące wysoko z pośród kłębowiska, zdawały się jeszcze grozić zbrodniarzom i wołać o pomstę Bożą.

Zaczęliśmy wynosić zwłoki. Musieliśmy z nich ściągać ubrania i bieliznę, schodziły ze zwłok płaty skóry i odpadały kawałki ciała. Trupy te były bowiem w rozkładzie. Zaduch był tak okropny, że musieliśmy nałożyć maski gazowe. Na każdy wóz ładowaliśmy 60—70 trupów i wieźliśmy je do krematorium. Tu rzucaliśmy je na ziemię i wlekliśmy po posadzce na drugi koniec wielkiej podziemnej hali, gdzie znowu układaliśmy je w stosy. Po chwili beton stał się śliski od krwi i wydzielającego się śluzu, wskutek czego wleczenie trupów mogło się odbywać w szybkim tempie. Przetransportowaliśmy w ten sposób 4 wozy, po czym udaliśmy się na spoczynek. Następnej nocy ukończyliśmy pracę...

Z zaciśniętymi zębami, z goryczą w sercu, lecz równocześnie z wiarą w sprawiedliwość boską, patrzyliśmy na to wszystko i wiedzieliśmy, że nie pozostanie nimi zmyją Niemcy tej krzywdy, że ich czyn będzie jednym z pomników szatańskiego zła *płowej bestii.*

Ks. Konrad Szweda

Rybnik, G. Śląsk — Polska

18 grudnia 1940 aresztowany i przywieziony do Oświęcimia a następnie do Dachau.

W Dachau, dnia 6. 5. 1945 r.

Nr. d'Autorisation 1322

Gérant; L. CHARPENTIER

IMPRIMERIE RICHARD — BOT 43-05

H4130 – 0013

Ewangelia Św.

NA NIEDZIELE 6-Ą PO ZIELONYCH ŚWIĄTKACH

Mar. 8, w. 1-9.

Onego czasu: Gdy wielka rzesza była z Jezusem, a nie mieli coby jedli, wezwawszy uczniów swoich rzekł im: Żal mi ludu; iż oto już trzy dni trwają przy mnie, a nie mają, coby jedli; a jeśli ich opuszczę głodnych do domów ich, ustaną na drodze: bo niektórzy z nich zdaleka przyszli. I dpowiedzieli Mu uczniowie Jego: Skądże ich będzie mógł kto tu na puszczy nakarmić chlebem? i zapytał ich: Wiele chleba macie? Którzy rzekli: Siedmioro. I rozkazał rzeszy usiąść na ziemi. A wziąwszy siedmioro chleba, dzięki czyniąc, łamał i dawał uczniom swoim, aby przed nie kładli; i kładli przed rzeszą. Mieli też i trochę rybek; i te błogosławił i kazał przed nie położyć. I jedli i najedli się i zebrali co było z ułomków siedem koszów. A było tych, co jedli, około czterech tysięcy i rozpuścił ich.

ŻAL MI LUDU

Niechętni Kościołowi, a nawet często dobrzy katolicy, pragnęliby widzieć sługi Boże i ludzi odanych sprawie Bożej zakniętych w sferze czysto duchowej.

Było przecie swego czasu w modzie twierdzenie, że działalność kapłana powinna się ograniczać wyłącznie do „zakrystii".

Tymczasem dzisiejsza Ewangelia wskazuje na Chrystusa, który w kwestii społecznej zajmuje wyraźne i zdecydowane stanowisko. W cudowny sposób karmi zgłodniałe rzesze. Żądrowni z od swoich wyznawców, aby Go naśladowali w dziele miłosierdzia; „wy im dajcie jeść".

Zagadnienie chleba jest stare jak świat. Troska o chleb powszedni zabiera nam dużo czasu. Inaczej też być nie może, bo oprócz potrzeb ducha, mamy niezaprzeczalne potrzeby ciała. W pacierzu każe nam się modlić do Ojca, który jest w niebiesiech: „chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj".

W ostatnich dziesiątkach lat to zagadnienie urasta do kwestii pierwszej wagi. Ono zda się być słońcem, dookoła którego kręcą się i obracają wszystkie inne potrzeby.

A jednak nie znaleziono właściwej drogi. Czy nas nie zastanawiał fakt, że przed wojną mieliśmy wszystkiego wbród, a jednak byli głodni i bezrobotni.

Były urodzaje, były liczne warsztaty pracy: kopalnie, fabryki, przedsiębiorstwa, a jednak coś się psuło w całym tym mechanizmie. Mimo obfitości chleba i mięsa, ludzie w niektórych krajach cierpieli głód i nędzę i umierali z głodu.

Mimo licznych i dobrze postawionych warsztatów pracy, szło widmo bezrobocie. Często nie było wyjścia. Kręciliśmy się w błędnym kole...

Dlaczego się tak działo?

Dlaczego? Dla tej prostej przyczyny, że z dziedziny ekonomicznej i społecznej wyrzucono Boga wraz z Jego przykazaniami sprawiedliwości i miłości. Dla giełdziarzy są niewygodne przykazania Boże...

W społeczeństwie natomiast, gdzie panuje pokój, ład i porządek, gdzie kwitnie życie religijne, gdzie fortuna kieruje się sumieniem, będzie dosyć pracy dla każdego, nie będzie wyzysku i przepychu obok skrajnej biedy i nędzy. W miarę bowiem zanikania życia religijnego, samolubstwo, chęć użycia i chciwość gromadzą fortuny z pokrzywdzeniem biedaków i przez los upośledzonych parjasów.

W stosunki gospodarcze, aby je uzdrowić, należy stanowczo wlać więcej *sumienia*, oświeconego moralnością chrześcijańską.

Ludzie naprawdę sumienni nie będą wyzyskiwać innych, wiedząc o tym, że bliźni jest bratem z tej samej krwi i kości i że ma to samo prawo, co oni, do życia...

W dzisiejszej Ewangelii dwie rzeczy są godne podziwu: nienasycony głód słowa Bożego u tłumów i miłość Jezusowa, która okazała się w cudownym nakarmieniu tych tysięcy ludzi, żal mi ludu..., bo nie mają co jeść.

Dla nas to nauka, że na pierwszym miejscu należy postawić sprawy Boże, na drugim dopiero sprawy doczesne; „szukajcie najpierw królestwa Bożego, a to wszystko będzie wam przydane" (Łuk. 12, 31).

Nie wynika jednak z tego, abyśmy o chleb codzienny się nie troszczyli; owszem, mamy święty obowiązek pracować na własne utrzymanie. Niezależnie od tego, winniśmy okazywać dużo serca potrzebującym, bo jałmużna nie jest Bogu. Sędzia Odwieczny, mię dzy innymi, sądzić nas będzie i z tego: czyśmy napoili i nakarmili głodnego i spragnionego. Kubek wody podany bliźniemu zostanie sowicie nagrodzony: „zaprawdę powiadam wam: cokolwiek uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, mnieście uczynili" (św. Mat. 25, 40).

F. D.

Rozmowa z Czytelnikami

Pytanie nr. 10

Kim był lord Curzon?

Odpowiedź: — Niema chyba dziś człowieka na świecie, który by nie słyszał o „linii — Curzona".

Kim był ten człowiek?

George Nathanel Curzon pochodził ze starej zubożałej rodziny. Jego ojciec był proboszczem angliańskim. Curzon był kaleką, dotknięty chorobą kości piersiowej — nosił całe życie gorset stalowy. Przed trzydziestką został posłem do Izby Gmin. Ożenił się b. bogato z p. Levy, żydówką z Chicago. W r. 1898, w wieku lat 40, zostaje wicekrólem Indji i pierwszym hrabią Curzon of Keddleston.

W r. 1905 wraca do Anglii. W r. 1915 jest „ministrem bez teki" i zostaje lordem Prywatnej Pieczęci. W czasie wojny światowej nie odegrał ważniejszej roli.

Dnia 6 stycznia 1919 zostaje kierownikiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ani jedna notatka, dotycząca Traktatu Wersalskiego, nigdy nie wyszła z jego gabinetu.

W październiku 1919 r. Curzon został ministrem Spraw Zagranicznych.

W tym właśnie charakterze Curzon podpisał w Spaa notę do Sowietów, proponującą polsko-rosyjskie zawieszenie broni z tym, że z chwilą zawarcia rozejmu obie armie zatrzymać się miały na linji, która od tej pory miała się nazywać „linją Curzona".

Rola Curzona ograniczyła się do podpisania depeszy. W Polsce nigdy nie był i Polską się też nie interesował. Zresztą, jak wiemy, rząd sowiecki „linie Curzona" wtedy odrzucił.

SPEŁNIJMY CZYN MIŁOSIERDZIA

względem naszych jeńców i deportowanych

DACHAU

Ś. † P.

ZMARLI I ZAMORDOWANI KSIĘŻA

Dalszy ciąg listy zmarłych Księży

Diecezja Włocławska

1. Andrzejczak Stanisław;
2. Andrzejczak Franciszek;
3. Bielowski Józef;
4. Brzuski Henryk;
5. Binkowski Feliks;
6. Balcerzak Jan;
7. Bryl Jan;
8. Brzuszczyński Henryk;
9. Balcerowski Michał;
10. Cowiłowicz Marian;
11. Czapla Jan;
12. Cienocki Ferdynand;
13. Czapski Tomasz;
14. Czajkowski Marian;
15. Choroszczyński Bolesław;
16. Chaberkowski Stefan;
17. Chojnowski Teofil;
18. [illegible];
19. Demczyk Sylwian;
20. [illegible];
21. Dominkowski Czesław;
22. Domański Grzegorz;
23. Eliasz Wincenty;
24. [illegible];
25. Grzymała Edward;
26. Gruszczyński Mateusz;
27. Grabarek Bronisław;
28. Gabryelski Tadeusz;
29. Gizowski Edmund;
30. Gruszczyński Stefan;
31. Głodkowski Bernard;
32. Gmachowski Wincenty;
33. Fijałkowski Adam;
34. Florczak Józef;
35. Hofmann Franciszek;
36. Gajowski Jan;
37. Jedrzejowski Józef;
38. Jakubczak Edmund;
39. Jaworski Tomasz;
40. Kaliski Stanisław;
41. Kuczyński Klemens;
42. Kamieniewicz Henryk;
43. Kazubiński Marian;
44. Krzesiński Aleksander;
45. Kochanowski Władysław;
46. Kozmecki Adam;
47. Kaliski Stanisław;
48. Kociszewski Bronisław;
49. Krzyżanowski Bolesław;
50. Kobrowski Stanisław;
51. Kiszkurno Antoni;
52. Kuczyński Klemens;
53. Kamieniewicz Henryk;
54. Kazubiński Marian;
55. Kozmal Michał;
56. Konicz Franciszek;
57. Kaliński Stefan;
58. Kaczorowski Henryk;
59. Kuzio Włodzimierz;
60. Kurowski Józef;
61. Lankiewicz Zygmunt;
62. Latawiniec Stefan;
63. Laszkiewicz Stanisław;
64. Maternowski Gustaw;
65. Maternowski Stanisław;
66. Majakowski Bogdan;
67. Mikuszewski Bronisław;
68. Mikuński Jan;
69. Maciejkowski Antoni;
70. Makowski Czesław;
71. Michniewski Stanisław;
72. Morozowicz Karol;
73. Moas Stefan;
74. Margoński Antoni;
75. Moszczyński Stanisław;
76. Nitecki Antoni;
77. Nowacki Oskowian;
78. Nowicki Józef;
79. Olszewski Zygmunt;
80. Potempa Filip;
81. Polatyński Józef;
82. Paluch Ignacy;
83. Prokopowicz Teodor;
84. Panek Józef;
85. Placek Bronisław;
86. Portych Teodor;
87. Puckarski Stanisław;
88. Pacześ Bolesław;
89. Pokrzywnicki Aleksander;
90. Perczak Edmund;
91. Penkala Konstanty;
92. Rawicki Franciszek;
93. Radkowski Ignacy;
94. Rorat Bolesław;
95. Różański Zdzisław;
96. Rybarski Wacław;
97. Rosiński Józef;
98. Rysztogi Wiktor;
99. Salski;
100. Sadkowski Michał;
101. Szymczak Andrzej;
102. Szymak Józef;
103. Straszewski Józef;
104. Skowronek Michał;
105. Sypniewski Tadeusz;
106. Sławicki Leonard;
107. Skrętny Ignacy;
108. Skrętny Stanisław;
109. Sowiński Jan;
110. Suck Teodor;
111. Stanisz Stanisław;
112. Szumacher Karol;
113. Topolski Bronisław;
114. Trzaska Stefan;
115. Topoliński Jan;
116. Tolkacz Wacław;
117. Sikorowski Wincenty;
118. Urban Jan;
119. Urbański Andrzej;
120. Szwabiński Michał;
121. Sobiepanek Tomasz;
122. Stanecki Marian;
123. Wojsa Stanisław;
124. Wrzalinski Wincenty.
125. Wilk Stefan;
126. Walczykowski Aleksander;
127. Wągrowski Jan;
128. Wojcik Józef;
129. Wojasik Władysław;
130. Wojtasik Bolesław;
131. Wiśniewski Ludwik;
132. Zawadzki Ludwik;
133. Zawadzki Stanisław;
134. Zauska Paweł;
135. Zatty Ludwik;
136. Zgągowski Mieczysław;
137. Wiśniewski Edmund;
138. Wieczorek Jan;
139. Bilikowski Stefan;
140. Papieski Mikołaj;
141. Szlikowski Józef;
142. Godlewski Julian;
143. Gawronski Wacław;
144. Gorczyński Zygmunt;
145. Mikołajczyk Jan;
146. Pulny Tadeusz Kl.;
147. Grześkowski Stan. Kl.;
148. Kostkowski Bronisław; Kl.

Diecezja Częstochowska

1. Hadas Emanuel;
2. Głogowski Wawrzyniec;
3. Muchański Andrzej;
4. Binkiewicz Maksymilian;
5. Giełyngier Ludwik;
6. Kruczyński Józef;
7. Wiktorowski Polikarp;

Diecezja Kielecka

1. Pawłowski Józef;
2. Ciepiel Karol;
3. Mysiorek [illegible];
4. Cieślik Zygmunt;
5. Trzaneż Jan;

Diecezja Gdańska

1. Majewski Jerzy.

Diecezja Pomorska

1. Kantzer Paweł;
2. Prabucki Paweł;
3. Prabucki Alojzy;
4. Prabucki Bolesław;
5. Dettlaf Jan;
6. Ostrowski Franciszek;
7. Wilamowski Aleksander;
8. Buciński Franciszek;
9. Sieg Jan;
10. Prejza Leon;
11. Skowroński Alfred;
12. Wilemski Józef;
13. Osowski Jan;
14. Odyja Lucjan;
15. Borzyszkowski Józef;
16. Frelichowski Stefan;
17. Lubieński Jan;
18. Górnowicz Alojzy;
19. Bączkowski Franciszek;
20. Gawrych Franciszek;
21. Malinowski Konstantyn;
22. Hermańczyk Oskar;
23. Piechowski Bolesław;
24. Klink Konrad;
25. Ghyczyński Franciszek;
26. Dzienisz Leon;
27. Falkowski Teofil;
28. Kownacky Marcin;
29. Stefański Stanisław;
30. Jaranowski;
31. Bruski Jan;
32. Kroplewski Albin;
33. Gałkowski Roman;
34. Stock Józef;

Diecezja Płocka

1. Lisowski Czesław;
2. Grabowski Zygmunt;
3. Flaczyński Franciszek;
4. Mateuszczyk Teodor;
5. Nowak Stanisław;
6. Daszczyk Władysław;
7. Chyczewski Józef;
8. Mocarski Ludwik;
9. Jaskulski Telesfor;
10. Szczepkowski Józef;
11. Lepiowski Henryk;
12. Szałkiewicz Antoni;
13. Kulesiński Leon;
14. Bakowski Antoni;
15. Chabowski Wincenty;
16. Jakubowski Józef;
17. Zielonka Stefan;
18. Dzierzgnowski Józef;
19. Fałka Warszyniec;
20. Arke Bronisław;
21. Trzaskoma Jan;
22. Brudnicki Teodozjusz;
23. Płosajkiewicz Józef;
24. Zawadzki Stanisław;
25. Gutowski Antoni;
26. Urbański Stanisław;
27. Borniński Stanisław;
28. Turowski Władysław;

Diecezja Tarnowska

1. Białik Wincenty;
2. Olearczyk Władysław;
3. Syper Stanisław;
4. Papież Wojciech;
5. Kloczkowski Mieczysław;

Diecezja Łódzka

1. Aksman Juliusz;
2. Balcerkiewicz Bronisław;
3. Bilikowski Feliks;
4. Benikowski Ksawerjusz;
5. Brzeziński Romuald;
6. Binkowski Józef;
7. Bączek Jan;
8. Butkiewicz Bronisław;
9. Chomiczewski Stanisław;
10. Czerwiński Wincenty;
11. Cieciorski Władysław;
12. Czarz Jan;
13. Cieślczyk Henryk;
14. Chmielnicki Jan;
15. Chojnacki Władysław;
16. Drozdalski Jan;
17. Domagalski Leon;
18. Dzikowski Jan;
19. Dziada Józef;
20. Domagała Władysław;
21. Fijałkowski Jan;
22. Gajewicz Zygmunt;
23. Grzelak Władysław;
24. Gorek Kwiatysław (junior);
25. Grotkiewicz Jan;
26. Gorecki Józef;
27. [illegible];
28. Grzymowicz Teofil;
29. [illegible];
30. Gręda Mieczysław;
31. Jarzębkiewicz;
32. Gałkowski Stefan;
33. Gierczak Jan;
34. Grabarczyk Jakób;
35. Hauser Stefan;
36. Jędrzejczak Korneliusz;
37. Jaworski;
38. Jarzyna Arkadiusz;
39. Jaworski Marian;
40. Jabłoński Wincenty;
41. Kulas Wojciech;
42. Kowela Józef;
43. Krukowski Józef;
44. Kwiatkowski Bolesław;
45. Kochaniak Franciszek;
46. Kasprzewicz Jan;
47. Kotlicki Ignacy;
48. Knapski Zygmunt;
49. Kończyński Dominik;
50. Krupczyński Jan;
51. Krupczyński Kazimierz;
52. Kozanecki Edmund;
53. Kaszyca Leon;
54. Karczewski Stefan;
55. Laskowski Ludwik;
56. Laskowski Henryk;
57. Lewandowicz Mieczysław;
58. Lubomirski Zygmunt;
59. Lis Tomasz;
60. Miller Eugeniusz;
61. Mikołajewski Zygmunt;
62. Maciejak Tadeusz;
63. Machnikowski Antoni;
64. Mickiewicz Leon;
65. Makowski Aleksander;
66. Mackiewicz Jan;
67. Muszyński Zygmunt;
68. Nowicki Kazimierz;
69. Nebelski Adam;
70. Olkowski Franciszek;
71. Potapski Franciszek;
72. Pałpuey Czesław;
73. Pawłowski Ignacy;
74. Pelczyński Józef;
75. Perzyna Michał;
76. Palinceusz Józef;
77. Petko Henryk;
78. Pyszyński Hipolit;
79. Perka Marian;
80. Psonka Franciszek;
81. Rabiński Stanisław;
82. Rogoziński Andrzej;
83. Romes Feliks;
84. Rybus Stanisław;
85. Rzadkowski Mieczysław;
86. Skowroński Stefan;
87. Sikorski Wacław;
88. Świderek Władysław;
89. Siułowicz Józef;
90. Słypułkowski Leon;
91. Skoczylas Kazimierz;
92. Świtalski Jan;
93. Strumiłło Antoni;
94. Suchański Stanisław;
95. Stańczak Czesław;
96. Sieradzki Mateusz;
97. Smoniewski Artur;
98. Szydłowski Stanisław;
99. Ślusarski Bolesław;
100. Szymański Kazimierz;
101. Tomasik Józef;
102. Witkowski Gustaw;
103. Wrzałowski Zygmunt;
104. Wyżyński Bolesław;
105. Wojciechowski Mieczysław;
106. Wilk Stanisław;
107. Wawrzynowicz Stanisław;
108. Walczewski Jan;
109. Zajączkowski [illegible];
110. Zwirek Władysław;
111. Konecki Roman;
112. Zagórski Leon;

Diecezja Sandomierska

1. Greiewski Kazimierz;
2. Greiewski;
3. [illegible] Henryk;
4. Pecwera Antoni;
5. Tworek Antoni;
6. Korczak Walenty;
7. Masowski Antoni;
8. Brzezicki Jan;
9. Pierkielski Józef;
10. Sussennicki Stanisław;
11. Jaweccki Mieczysław;
12. [illegible]owski Roman;
13. Wrobiewski Michał;
14. Pawłowski Edward;
15. Strzegida Franciszek;
16. Biernas Władysław;
17. Klarczak Józef;
18. Czarnecki Wincenty;
19. Zbierski Marian;
20. Dyja Howard;
21. Goczyński Stefan;
22. Karczewski Apolinary;
23. Zamysłowski Władysław;
24. Bernat Leopold;
25. Nowak Wincenty;
26. Gryszka Tomasz;
27. [illegible]owicz Aurel;
28. Gniatek Adolf;
29. Konieczny Julian;
30. Ogiba Mirosław;
31. Wilczyński Władysław;
32. Pabich Stanisław;
33. Krawczyński Roman;
34. Banasiding Kazimierz;
35. Jerzy Pabich Stefan;
36. Kot Walenty;
37. Pytlawski Roman;
38. Pachowicz Ignacy.

Archidiecezja Warszawska

1. Oziębłowski Michał;
2. Kurowski Jan;
3. Goleszinowski Jan;
4. Woźniak Michał;
5. Kuziemski Józef;
6. Szczęsny Jan;
7. Brojczewski Bolesław;
8. Frankiewicz Piotr;
9. Korzeniowski Czesław;
10. Sobolewski Feliks;
11. Skupiński Edward;
12. Kat szewski Feliks;
13. Zegańczyk Stefan;
14. Rydzewski Bolesław;
15. Kowalewski Stanisław;
16. Dębiński Antoni;
17. Majkowski Hilary;
18. Zaręba Józef;
19. Przyborowski Jan;
20. Terzoński Eugeniusz;
21. Rosłaniec Franciszek;
22. Czepczyk Henryk;
23. Derkowski Edward;
24. Osiński Henryk;

Archidiecezja Lwowska

1. Węgrzyniak Izydor;
2. Krzyk Wilhelm;
3. Stuglik Stefan;
4. Pryliński Leszek;

Diecezja Lucka (Wołyń)

1. Grabowski Zygmunt;
2. Śliwa Józef;
3. Orynt Piotr;

Diecezja Pińska

1. Sperański Stanisław;

Diecezja na Korsyce

1. Sibilski Julian.

RUCH ORGANIZACYJNY

BLANC-MESNIL. — Tutejszy Związek Harcerstwa Polskiego odznacza się przykładną pracą tak w obrębie swej organizacji jak i na polu kulturalno społecznym wśród wychodźstwa polskiego we Francji. Przez ostatnią imprezę i udział w uroczystości pierwszej uroczystej Komunii św., dzieci w Acy (Oise) w ub. niedzielę, zaskarbił on sobie ogólną sympatię oraz wykazał, że potrafi skupiać około siebie nie tylko młodzież polską, ale także starszych.

W dobrze przemyślanym i wykonanym programie śpiewu, muzyki, tańców narodowych i sztuki teatralnej, odsłonili harcerze tęsknotę i sentyment polskiej duszy, rozmiłowanej w chrześcijańskim obyczaju i w pięknościach ojczystego Kraju. Polacy w Acy i z okolicy wynagrodzili za to harcerzy szczerym uznaniem i z otwartemi im sercdzne przyjęcie, szczególnie w domu p. Flurów. W imprezie wzięło udział także miejscowe duchowieństwo francuskie. Harcerze i harcerki wraz z ich duszpasterzem polskim żywią dla swych Rodaków w Acy i z okolicy głęboką wdzięczność.

BAUDRAS. Dnia 17 czerwca Stow. Panien Różańcowych obchodziło swoją 15 rocznicę istnienia. Uroczystość rozpoczęła się mszą św., odprawioną w intencji młodzieży żeńskiej, w czasie której wszystkie druhny przystąpiły do Komunii św. Przemówienie p. t. „O cnotach Służebnicy Pańskiej", wygłosił miejscowy duszpasterz. Po południu o godz. 3-ciej zarząd Stow. Panien Różańcowych z prezeską Irena Kozińską na czele, witał powszechne Bractwa i Towarzystwa z sąsiednich kolonii. O godz. 4.30 odbyły się uroczyste nieszpory i błogosławieństwo Najśw. Sakramentem.

Uroczystość została zakończona podniosłą akademią na naszej salce. Na wstępie prezeska Irena Kozińska powitała wszystkich gości, po czym chór kościelny pod kier. p. Dąbrowskiego odśpiewał kilka pieśni.

Następnie wygłosił referat miejscowy duszpasterz, p. t. „O cnotach Towarzystw Katolickich. Podkreślił on doniosłość w czasach obecnych Stowarzyszeń katolickich i podniósł apel do wszystkich katolików dobrej woli by się zgrupowali w Stowarzyszeniach kościelnych. W kolei zabrał głos p. R. Jaworski, referent okręgowy młodzieży, ks dziekan Mateuszek, który w swoim przemówieniu przypomniał słuchaczom obowiązek wychowania katolickiego młodzieży, by miał z niej pociechę Kościół i Ojczyzna. Uroczystość zakończono skeczem p. t.; „Wierni". Dzień tej uroczystości dodał nowej otuchy w ciężkiej pracy w Tow. Panien Różańcowych.

— Uroczystość Bożego Ciała w Chambon-Feugerolles

Dnia 3 czerwca kolonia Chambon-Feugerolles obchodziła uroczystość Bożego Ciała. Komitet Towarzystw Miejscowych, Matki Różańcowe, Młodzież Żeńska, przyczynili się do upiększenia bram triumfalnych i ołtarzy, tonących w powodzi zieleni.

Miejscowe nauczycielstwo, organizacje ze sztandarami, orkiestra Koła muzycznego „Echo". Koło śpiewu „Cecylia" dzieci szkolne, słowem cała Kolonia, wzięły udział w tej pięknej uroczystości.

Procesje prowadził Ks. Proboszcz francuski, w honorowej asyście p. por. Jaroszewskiego i p. Klonowskiego, prezesa Okręgu Związku Polaków na St. Etienne oraz pp. Niemyda i Tomaszewskiego.

Przy ostatnim ołtarzu ks. prob. Matyskiewicz wygłosił piękne kazanie.

Komitet Towarzystw Miejscowych dziękuje b. serdecznie tą drogą wszystkim uczestnikom, a zwłaszcza tym, którzy swą pracą przyczynili się do podniesienia tej wspaniałej uroczystości.

Prezes K. T. M.

Obrazki z Dachau

«Dokument Nr. 5»

—— Zeznanie w sprawie zgonu ks. prob. Wojciecha Rogaczewskiego,

zmarłego w obozie koncentracyjnym w Buchenwaldzie, złożone w biurze Prasy i Kultury w Dachau

Ks. Rogaczewski przybył z Lyonu, po wyleczeniu się w szpitalu z ran, zadanych mu przez Gestapo w czasie aresztowania, do obozu we Francji, w Compiegne. Tam byliśmy w ciągu ośmiu dni, gdzie Ks. Prob. odprawił kilka nabożeństw. Wywieziono nas stamtąd do Buchenwaldu. Podróż trwała trzy dni i cztery noce, w zamkniętych wagonach 15-tonowych, po sto osób w wagonie. Dano nam tylko po pierwszej nocy w ciągu dnia zimnej kaszy na dworze, będąc już bez butów. Buty odebrano nam po stwierdzeniu ucieczki sześciorga osób. W jednym wagonie rozlano po wszystkich do naga i tak przywieziono do Buchenwald. Po przyjeździe na miejsce, gdzie każdy cieszył się z zaczerpnięcia powietrza, zaczęło z wielkim rykiem wyrzucać z wagonu na nasyp (dworzec nie był wykończony) na kamienie skalne, bez butów, bijąc niemiłosiernie batami kolbami, przy wyskakiwaniu i szczuto psami, które kilku osobom poszarpały ubrania, zostawiając je prawie nago.

Pozostało na dworcu dużo rannych i zabitych. Żołdactwo utworzyło szpaler, przez który trzeba było przelatywać i odbierać razy zadawane. Po utworzeniu szeregów, nastąpił wymarsz do obozu, który nie jest oddalony, lecz z powodu długich postojów co chwilę, trwał półtorej godziny, by dostać się do umywalni i dezynfekcji. Było to dnia 29 stycznia 1943 r. Po wymyciu i ubraniu rano, ubrano nas w lekkie ubrania. Tam na kwarantannie rozdzielono nasz transport, który się składał z 1.700 osób, na 4 czy baraki. Ksiądz kanonik Rogaczewski dostał się do baraku mieszanego, gdzie spano po pięciu na 2 łóżkach. Przed nami kilka miesięcy temu przybył tam kolega Kulikowski Wacław, który dużo starał się Ks. Kanonikowi pomagać, przynosząc mu ciepłe ubranie, czapkę lub ciepłą strawę. Kiedy następnego dnia Ks. Proboszcz się u niego dowiedział Kulikowskiego zgłaszał, nie posiadał już nic z odzieży gdyż została mu skradziona. Kiedy to zaszło moich kolegów byliśmy na kwarantannie, ks. Rogaczewskiego już wysłano do roboty do kamieniołomów. Tam, się Ks. Proboszcz przeziębił i gdy przychodził do kolegi Kulikowskiego, miał nieco schorowane od febry, którą go męczyła. Po takich paru dniach Ks. Proboszcz dostał się do pracy w biurze obozowym. Tam pracował tylko dwa dni. Jak się okazało, przez nieostrożność za głośno starał się nawracać niewierzących, którzy go tam wysadzili. Mieli oni w Buchenwaldzie dużo do mówienia. Już następne dni z powodu posiadania mniej temperatury dość wysokiej, zabrano Ks. Proboszcza do rewiru. Niestety już po 2 dniach dowiedzieliśmy się, że Ks. Proboszcz zakończył swój żywot.

Byliśmy i jesteśmy pewni, że ś. p. Proboszczowi przyspieszono śmierć, rzekomo na zapalenie płuc. Powyższe mogą potwierdzić pp. Wacław Kulikowski, Piotr Kaliszewski, Stanisław Zabiello i kilka innych kolegów, o ile żyją.

Dachau, dn. 11. 5. 1945.

Torchalski Tomasz,
Polak-emigrant we Francji.

Nr. d'Autorisation 1322
Gérant: L. CHARPENTIER
IMPRIMERIE RICHARD — BOY 49-05

H4130 – 0014

Ewangelia Ks.

NA NIEDZIELĘ 7 MĄ PO ZIELONYCH ŚWIĄTKACH

Mat. 7. w. 15—21.

Onego czasu: Mówił Jezus uczniom swoim: Strzeżcie się pilnie fałszywych proroków, którzy do was przychodzą w odzieniu owczem, a wewnątrz są wilcy drapieżni. Z owoców ich poznacie je. Izali zbierają z ciernia jagody winne, albo z ostów figi? Tak wszelkie drzewo dobre, owoce dobre rodzi: a drzewo złe, złe owoce rodzi. Nie może drzewo dobre owoców złych rodzić, ani drzewo złe owoców dobrych rodzić. Wszelkie drzewo, które nie rodzi owocu dobrego, będzie wycięte i w ogień wrzucone. A przeto z owoców ich poznacie je. Nie każdy, który mi mówi: Panie, Panie, wnijdzie do królestwa niebieskiego: ale który czyni wolę Ojca mego, który jest w niebiesiech, ten wnijdzie do królestwa niebieskiego.

FAŁSZYWI PROROCY

Jak cień towarzyszy światłu, tak kłamstwo prawdzie. Śladami Chrystusa zdążali oszuści, przybierający Jego imię; śladami apostołów fałszywi apostołowie i fałszywi prorocy...

Zbawiciel charakteryzuje ich bliżej: «Przychodzą w odzieniu owczym». Podają się za ludzi niewinnych, za przyjaciół ludu, za apostołów prawdy, pokoju i szczęścia. Wszak dobrze wiedzą że zło jest wtedy bardziej niebezpieczne skoro ustroi się w pozory uczoności, dobra i cnoty.

Ci fałszywi prorocy i dziś istnieją. Przychodzą do nas w imię różnych haseł i zawołań: religijnych, politycznych, społecznych... Niesumienni «arcykapłani» wiedzy czysto świeckiej wznoszą wysoko kopiący kaganiec postępu, cywilizacji i kultury czysto materialistycznej i nim chcą zastąpić światło religii nadprzyrodzonej i samego Boga. Oszołomieni ludzie niezwykłymi wynikami techniki wahają się: czy iść za tymi «arcykapłanami» czy też za myślicielami chrześcijańskimi i kapłanami Boga i religii objawionej.

U nas jest wolność, równość, braterstwo i troska o dobro ludu, wołają różnej barwy i odcieni działacze społeczni i polityczni. Precz więc z Kościołem ostoją zacofania i nietolerancji! U nas wolność słowa, myśli i czynu.

Precz więc z tą skostniałą i przestarzałą instytucją religijną, która nakłada kaganiec sercu i myśli...

Ta owcza skóra ulegała w ciągu wieków różnym zmianom i przystosowaniom stosownie do zmiennych i płynnych haseł i frazesów niespokojnego świata. Niezmieniona też pozostała fałszywość serca ludzkiego.

„Dajemy się bardzo łatwo omamić, zwłaszcza skoro ci fałszywi prorocy przemawiają po naszej myśli. Wtedy we wszystko gotowiśmy uwierzyć» (Nebe).

Prędzej jednak czy później pryśnie aureola fałszywej wiedzy i jak mgła rozwieją się pozory fałszywej cnoty, i z pod owczej wełny wyjdzie wilcze drapieżne serce. Wtedy «z owoców ich poznacie ich».

Drzewo poznajemy nie po pięknych liściach, ale po owocach. Nawet drzewo niepożyteczne posiada często piękne liście. Pięknie mówić potrafi człowiek nawet zły i przewrotny, bo to go nic nie kosztuje, ale żyć dobrze nie umie.

Jednak nie słowa, ale czyny będą nam policzone: «nie każdy, który mi mówi: Panie, wejdzie do królestwa niebieskiego, ale który czyni wolę Ojca mego, który jest w niebiesiech.

F. D.

Rozmowa z Czytelnikami

PYTANIE NR. 11:

Dlaczego ludzie wykształceni nie zawsze odznaczają się przykładnym życiem religijnym?

ODPOWIEDŹ:

Pytanie podobne pada często z ust ludzi prostych moralnie zdrowych. Nie mogą oni zrozumieć, dlaczego człowiek wykształcony lub uczony nie żyje często tak, jak żyć powinien.

Otóż należy rozróżnić przede wszystkim dwie rzeczy: wykształcenie i wychowanie moralne.

Wykształcenie — to rozwój władz umysłowych — to przyswajanie sobie wiadomości z różnych dziedzin wiedzy dostępnej dla człowieka, — to zbieranie i przechowywanie w szufladach mózgowych całego arsenału ludzkiej mądrości, aby następnie w życiu nią się posługiwać.

Krawiec, szewc, stolarz również są wykształceni w swoim zawodzie. Posiadają z tego zakresu dużo często ciekawych wiadomości fachowych. Ale nie wynika z tego, że wykształcenie krawieckie, stolarskie lub szewckie daje gwarancje do lepszego życia. Co innego nauczyć się czegoś, a zupełnie co innego prowadzić życie religijne.

Należy bowiem wiedzieć, że człowiek żyje życiem cielesnym, umysłowym, moralnym i nadprzyrodzonym.

Wykształcenie rozwija przede wszystkim życie umysłowe. Niestety, często nie dochowuje wartości i znaczenia życia religijnego. Stąd prosty wniosek, że dziedzina moralna u człowieka wykształconego może szwankować i pozostawiać dużo do życzenia i że te braki mogą razić ocenę.

Nie ma racji Paweł Bert twierdząc, że «przestępczość zmniejsza się w miarę wykształcenia». Doświadczenie jednak wykazuje, że przestępcami i czynnymi mogą być ludzie nawet wykształceni. Raczej należy przyznać słuszność belgijskiemu uczonemu Quetelet'owi, że «wykształcenie bez podstaw moralności ułatwia grzech».

Ideałem dobrego i wartościowego człowieka będzie ten, który w równej mierze dba o rozwój swoich władz zarówno umysłowych jak i duchowych.

W KOŚCIELE ŚW KRZYŻA

(Wokulski)... przypominał sobie: jak on dawno nie był w kościele. Kiedyż to?.. Na ślubie raz.. Na pogrzebie żony drugi raz...

Lecz i w tym i w tamtym wypadku nie wiedział dobrze,co się koło niego dzieje więc patrzył w tej chwili na kościół, jak na rzecz zupełnie nową dla siebie.

„Co to jest za ogromny gmach, który zamiast kominów ma wieże, w którym nikt nie mieszka, tylko śpią prochy dawno zmarłych?..

Na co to strata miejsca i murów, komu dniem i nocą pali się światło, w jakim celu schodzą się tłumy ludzi?.

Na targ idą po żywność, do sklepów po towary, do teatru po zabawę, a poco tutaj?....

Mimowoli porównywał drobny wzrost stojących pod kościołem pobożnych z olbrzymiemi rozmiarami świętego budynku i przyszła mu myśl szczególna, że jak kiedyś na ziemi pracowały potężne siły, dźwigając z płaskiego lądu łańcuchy gór, tak kiedyś w ludzkości istniała inna niezmierna siła, która wydźwignęła tego rodzaju budowle. Patrząc na podobne gmachy, możnaby sądzić, że w głębi naszej planety mieszkali olbrzymowie, którzy wydzierając się gdzieś w górę, podważali skorupę ziemską i zostawiali ślady tych ruchów w formie imponujących jaskiń.

„Dokąd oni wydzierali się? Do innego, podobno wyższego świata. A jeżeli morskie przypływy dowodzą, że księżyc nie jest złudnym blaskiem, tylko realną rzeczywistością, dlaczego te dziwne budynki nie miałyby świadczać rzeczywistości innego świata?... Czyli on sobie pociąga za sobą duszę ludzkie, aniżeli księżyc fale oceanu?»

Wszedł do kościoła i zaraz na wstępie uderzył go nowy widok. Kilka żebraczek i żebraków błagało o jałmużnę, którą Bóg zwróci miłosiernym w przyszłym życiu. Jedni z pobożnych całowali nogi Chrystusa, umęczonego przez pańskie rzymskie, inni w progu upadłszy na kolana, wznosili do góry ręce i oczy, jakby zapatrzeni w nadziemną wizję.

Kościół pogrążony był w ciemności, które nie mógł rozproszyć blask kilkunastu świec, płonących w srebrnych kandelabrach. Tu i ówdzie, na posadzce świątyni, widać było niewyraźne cienie ludzi leżących krzyżem albo zgiętych ku ziemi, jakby kryli się ze swoją pobożnością pełną pokory. Patrząc na te ciała nieruchome można było myśleć, że na chwilę opuścili je dusze i uciekły do jakiegoś lepszego świata.

„Rozumiem teraz — pomyślał Wokulski — dlaczego odwiedzanie kościołów umacnia wiarę...»

Bolesław PRUS

RUCH ORGANIZACYJNY

PARYŻ. — W dniu 28 czerwca br. w sali Biblioteki Polskiej w Paryżu, odbyło się powitanie ks. dr Franciszka Cegielki, Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji oraz p. prof. Zaleskiego, przybyłych ostatnio z obozów koncentracyjnych w Niemczech.

Powitanie urządzono staraniem zarządu Biblioteki Polskiej. W powitaniu wzięli udział przedstawiciele władz polskich oraz nauki i społeczeństwa zarówno polskiego jak i francuskiego.

W imieniu p. Ambasadora przemawiał p. radca Mycielski. Ks. prof. Jakubisiak w swoim przemówieniu podkreślił wybitne zasługi ks. dr Cegiełki na polu religijno-społecznym. P. Bouteron M., dyrektor generalny Biblioteki Francuskiej, witał p. profesora Zaleskiego, podnosząc jego niespożyte zasługi, położone na polu nauki dla dobra swego kraju.

—

AMIENS. — W niedzielę dnia 17-go czerwca kolonia Amiens uczciła pamięć jeńców i deportowanych, przybyłych z Niemiec i Szwajcarii.

Uroczyste nabożeństwo na intencję tych, którzy wrócili i tych, którzy zmarli w obozach, odprawił ks. St. Foryś, miejscowy duszpasterz.

Po mszy św. kolonia podejmowała skromnym posiłkiem świeżo przybyłych.

Po nieszporach zgromadzono się ponownie w Domu Polskim, gdzie na miłej pogawędce szybko czas upłynął. Uznanie należy się całej kolonii, miejscowemu Duszpasterzowi, Nauczycielowi oraz dziatwie szkolnej.

J. K.

Dalsze ofiary z «Tygodnia Miłosierdzia»:

Ks. Obarski, Kolonia Barlin 3.000 fr., kolonia Reims, ks. Pakula 1.100 fr., S. Bartlomieja, Paryż, rue Blomet 100 fr., kolonia Jocuf (M. et M.) ks.Neumann 1.222 fr., Polski Czerwony Krzyż, Charleville 100 fr.

Nr. d'Autorisation 1322

Gérant; L. CHARPENTIER

IMPRIMERIE BIGNARD — BOT 40-46

DACHAU

Ś. † P.

ZMARLI I ZAMORDOWANI KSIĘŻA

Diecezja Podlaska

1. Wajszczuk Karol;
2. Lesniewski Stanisław;
3. Kalinowski Leon;
4. Jankowski Walenty;
5. Paczewski Antoni;
6. Drelowiec Franciszek;
7. Ścibiorek Stefan;
8. Walasiewicz Feliks;
9. Bakiera Jan;
10. Bogucki Franciszek;
11. Krynski Adolf;
12. Zakrzewski Jan;
13. Markowski Henryk;
14. Kozak Stefan;

Diecezja Przemyska

1. Broda Czesław;
2. Lach Kazimierz;
3. Lubas Stanisław;
4. Tomaka Marcin;
5. Niemiec Józef;
6. Sobowski Walenty;
7. Kołodziej Stanisław;
8. Sjusdak Jan;
9. Węgrzynowski Stanisław;

Diecezja wojskowa

1. Wilkans Julian;
2. Tomiak Józef;
3. Miegon Władysław;
4. Antonowicz Henryk;
5. Ziemiański Michał;
6. Bredacki Ludwik;
7. Ziena Wojciech;
8. Truss Bolesław;
9. Szabelski Edward;
10. Michulka Jan;
11. Jędrysik Seweryn;

Diecezja Łomżyńska

1. Makowski Mieczysław;
2. Walter Edmund;
3. Gerwel Antoni;
4. Malinowski Franciszek;
5. Wierzbowski Stanisław;
6. Konstantynowicz Stanisław;
7. Klimek Franciszek;
8. Bargielski Adam;
9. Roszkowski Konstanty;
10. Młynarczyk Władysław;
11. Mocarski Franciszek;
12. Marcinanis Klemens;

Diecezja Wileńska

1. Pomian Zygmunt;

Diecezja Lubelska

1. Chmielewski Józef;
2. Chrościcki Leon;
3. Zawistowski Antoni;
4. Pobóży Antoni;
5. Bieżyński Józef;
6. Orzel Jan;
7. Uchalski Zdzisław;
8. Gajewski Edward;
9. Myszkowski Stanisław;
10. Gostyński Kazimierz;
11. Michalewski Jan;
12. Samolej Jan;
13. Kosiczewa Mikołaj;
14. Brylowski Jan;
15. Surowski Dominik;
16. Wiegosz Ludwik;
17. Cieślik Stanisław;

Benedyktyni

1. O. Golski Tadeusz;
2. O. Lorkiewicz Roman;
3. ... Mrella Franciszek;

Kameduli

1. O. Poprawa Maciej;
2. O. Kozik Cherubin;

Paulini

1. O. Kluczyński Romuald;

Karmelici

1. O. Buszta Szymon;
2. O. Janaszewski Hilary;
3. O. Koza Leon;
4. O. Makowski Paweł;

Augustianie

1. O. Olszewski Adam;

Franciszkanie konwentualni

1. O. Grzelak Kazimierz;
2. Br. Zbylniewski Wincenty;

Franciszkanie Śląscy

1. O. Huchracki Józef;

Bernardyni

1. O. Rudolf Emanuel;
2. O. Pankiecz Anastazy;
3. Br. Gorczyński Władysław;

Reformaci

1. O. Turhan Narcyz;
2. O. Gondek Wojciech;
3. Br. Zembat Jan;
4. Br. Oprzadek Jan;

Kapucyni

1. O. Byttel Wiator;
2. O. Krzysztofik Józef;
3. O. Stępniak Józef;
4. Kl. Chojnacki Fidelis;

Misjonarze św. Rodziny

1. Ks. Świeré Alojzy;
2. Ks. Bejerski Bronisław;
3. Ks. Dołka Stanisław;
4. Ks. Pawłowski Jan;
5. Kl. Prudel Bruno;

Oriониści

1. Ks. Drzewiecki Franciszek;
2. Ks. Szulczewski Robert;
3. Ks. Brzezik Ignacy;

Chrystusowcy

1. Ks. Herbich Henryk;

Albertyni

1. Br. Wolniarski Józef;
2. Br. Borczuk Jan;
3. Br. Przewłoka Franciszek;
4. Br. Zwoliński Józef;
5. Br. Jastowski Jan;
6. Br. Kozioro;

Bracia od Serca Jezusowego

1. Br. Zapłata Józef;

Zgromadzenie św. Ducha

1. O. Barański;
2. Diakon Popławski;

Filipini

1. Ks. Muszyński Zygmunt;

Pasjoniści

1. Ks. Kaniewski Wacław;

Tercjarze

1. Szymański Feliks.

Salezjanie

1. Ks. Michałowicz Wojciech;
2. Ks. Budnikowski Teodor;
3. Ks. Chrapła Karol;
4. Ks. Miska Franciszek;
5. Ks. Hermicz Józef;
6. Ks. Legorz Jakób;
7. Ks. Podkul Jan;
8. Kl. Holecki Józef;
9. Br. Dobosz Antoni;

Palotyni

1. Ks. Bilja Franciszek;
2. Br. Malaczek Stanisław;

Werbiści

1. Ks. Drapiewski Teodor;
2. Ks. Gołąb Piotr;
3. Ks. Ligmia Alojzy;
4. Kl. Wita Stanisław;
5. Kl. Hirsz Leon;
6. Kl. Garczyński Jan;
7. Kl. Omański Władysław;
8. Kl. Stoltmann Jan;
9. Kl. Włoch Jan;
10. Kl. Kowalki Bronisław;
11. Kl. Kuriański Kaz.;
12. Kl. Białka Florian;
13. Kl. Jakowejczuk Jerzy;
14. Kl. Gosiniecki Norbert;
15. Kl. Gołak Czesław;
16. Kl. Wojtkowiak Jan;

Jezuici

1. O. Kałuża Franciszek;
2. O. Szopiński Bolesław;
3. O. Czudek Józef;
4. O. Bednarski Stanisław;
5. O. Malinowski Michał;
6. O. Felczak Stanisław;
7. O. Sejnuk Czesław;
8. O. Dębowski Kazimierz;
9. O. Pogoński Stanisław;
10. O. Przysiak Roman;
11. Kl. Szulc Władysław;
12. Kl. Bukowy Stanisław;
13. Kl. Czyżycki Julian;
14. Kl. Sewilo Stanisław;
15. Kl. Wielgorz Bronisław;
16. Kl. Gaczysz Stanisław;
17. Kl. Musiał Jerzy;
18. Kl. Szakoła Stefan;
19. Kl. Waszkielis Leon;
20. Br. Binkowski Jan;
21. Br. Komar Stanisław;
22. Br. Zelezník Eugeniusz;
23. Br. Zajac Jan;
24. Br. Wasko Ignacy;
25. Kl. Lentkowski Julian;

Misjonarze św. W. a Paulo

1. Ks. Gałka Kazimierz;
2. Ks. Jachimczak Michał;
3. Ks. Jędrychowski Jan;
4. Ks. Kompala Norbert;
5. Ks. Szatko Stanisław;

Zmartwychwstańcy

1. Ks. Gracz Jan;

Obłaci

1. Ks. Cal Józef;
2. Ks. Kasalka Ludwik;
3. Ks. Kocot Józef;

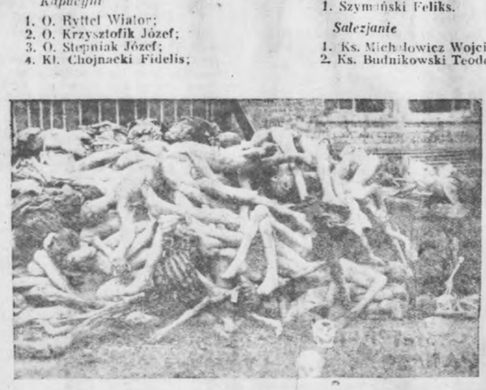

Oto jeden z obrazków tych szatańskich zbrodni, popełnionych na więźniach politycznych. Fotografia przedstawia trupy pomordowanych więźniów politycznych w Dachau. Trupy te leżą przed krematorium tego obozu i czekają na spalenie. W takim stanie zastały one przed krematorium w Dachau oddziały wojska amerykańskiego w dniu 29 kwietnia 1945 r.

Wyjaśnienie Zarządu Oddz. P. C. K. we Francji

Okres, który obecnie przeżywamy we Francji, charakteryzuje się wybitnym zaostrzeniem przeciwności politycznych stojących w ścisłym związku z ogólnym rozwojem sprawy polskiej na terenie międzynarodowym. Niezdrowa atmosfera chwili powoduje, że fakty, które w innych warunkach interpretowane byłyby spokojnie i rzeczowo, dziś wywołują poważne nieporozumienia. Nie oszczędziły one, niestety, ostatnio i naszej instytucji.

W związku z tym Zarząd Oddziału P. C.K. we Francji postanowił raz jeszcze wyjaśnić publicznie zasady, którymi kieruje się P.C.K. w swej działalności na terenie francuskim.

Oddział P.C.K. we Francji jest samodzielną placówką charytatywną, podlegającą bezpośrednio Zarządowi Głównemu P. C.K. w Londynie, a zatem stanowi integralną część organizacji, uznanej przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż w Genewie.

Już z tego faktu wynika, że byliśmy, jesteśmy i będziemy zawsze na usługach całego społeczeństwa polskiego i każdego, kto zwróci się do nas o opiekę, traktujemy w myśl zasad, stanowiących istotę działalności instytucji Czerwonego Krzyża.

Wznowiwszy pracę po uwolnieniu Francji pod swoją prawdziwą nazwą, Zarząd Oddziału P.C.K. już w pierwszych dniach swej egzystencji zamanifestował, jak rozumie wypełnienie powierzonych sobie zadań, wydaniem okólnika nr. 3 z dnia 4 listopada 1944 r., w którym podano wytyczne w sprawie metod pracy.

Zasady podane w tym okólniku zostały następnie szerzej rozwinięte we wstępie do „Instrukcji Tymczasowej w sprawie zasad polityki świadczeń" z dnia 9 grudnia 1944 r. Z przytoczonych zarządzeń aż nadto jasno wynika nasza zdecydowana tendencja do zajmowania się wyłącznie działalnością opiekuńczą i służenia pomocą wszystkim obywatelom polskim bez różnicy ich poglądów politycznych, przynależności partyjnej narodowej, religii oraz pozycji społecznej — dawnej czy obecnej.

Tym tendencjom dano wyraz również w odpowiedzi Zarządu dr. Jędrychowskiego, ogłoszonej ostatnio przez agencję Polexpress w nr. 25 «Niepodległości», nota bene bez porozumienia się z jej autorami i bez ich zgody. Odpowiedzi tej udzielono p. Jędrychowskiemu na jego list proponujący P.C.K. współdziałanie w dziedzinie opieki nad deportowanymi do Niemiec na następujących podstawach:

1. Polski Czerwony Krzyż i jego urzędnicy zachowają wszelkiego współdziałania w wysyłaniu obywateli polskich z Francji, Belgii, Luksemburga i Niemiec do Wielkiej Brytanii, Holandii, Włoch, czy do jakiegokolwiek innego kraju;

2. Polski Czerwony Krzyż i jego urzędnicy zaprzestaną wszelkiej propagandy przeciwko Rządowi Tymczasowemu Rzeczypospolitej Polskiej i przeciwko powrotowi do kraju;

3. Polski Czerwony Krzyż i Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego we Francji skoordynują swoją działalność w zakresie niesienia pomocy materialnej i moralnej deportowanym;

4. Przedstawicielstwo Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej dopomoże do koordynacji i mobilizacji wszelkich źródeł materialnej i finansowej pomocy deportowanym obywatelom polskim, jak francuskie rządowe źródła pomocy, organizacje międzynarodowe (UNRA) szwajcarskie i amerykańskie organizacje pomocy Polsce, polsko - francuski Komitet Pomocy Deportowanym Polakom we Francji, itp.;

5. Celem osiągnięcia maksimum współdziałania samych deportowanych Polski Czerwony Krzyż i jego urzędnicy nie będą stawiali przeszkód w powstawaniu w obozach Komitetów deportowanych, wchodzących w skład Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego we Francji.

W powołanym wyżej piśmie do p. Jędrychowskiego Zarząd stwierdza że „PCK będzie instytucją społeczną... działającą w ramach swego statutu oraz obowiązujących tę instytucję przepisów prawnych.

«1. nie prowadzi i prowadzić nie ma zamiaru jakiejkolwiek akcji politycznej czy polityczno - propagandowej,

2. udziela i udzielać będzie opieki wszystkim obywatelom polskim, opieki tej potrzebującym, bez względu na ich przekonania polityczne;

„3. nie ingeruje na żadnym odcinku w pracach organizacji politycznych, a poza tym nie widzi dla siebie celu ani możności pracę zastawiania się powstaniu takich organizacji na terenie obozów deportowanych, ponieważ obozy te są płaszczyzną podległymi władzom francuskim i administrowanymi przez te władze, które dopuściły opiekę społeczną P.C.K. właśnie w myśl wyżej przytoczonych podstawowych zasad naszej pracy».

Wyżej określonego stanowiska Zarządu Oddziału P.C.K. we Francji w niczym nie zmieniło i nie zmieni uzyskanie ostatnio nowych podstaw materialnych dla naszej działalności. Zachowaliśmy postawę aprobatywną wówczas, gdy działalność P.C.K. we Francji była finansowana z funduszów pochodzących od Rządu w Londynie, zachowamy tę postawę i obecnie, gdy finansowanie naszej działalności z stało oparte w pierwszym rzędzie na pomocy udzielonej przez Rząd Francuski (przy uzupełnieniu środkami dostarczanymi przez Zarząd Główny P.C.K. w Londynie). Zresztą sam fakt uzyskania francuskiej pomocy finansowej w formie zaliczek na rachunek Rządu Polskiego jest najlepszym dowodem zaufania do obiektywizmu i apolityczności naszych metod pracy.

W tych warunkach ogłoszona w «Niepodległości» odpowiedź, którą dał Zarząd P.C.K. p. dr. Jędrychowskiemu, nie tylko nie dowodzi jakiejkolwiek zmiany naszego stanowiska, ale — przeciwnie — jest stanowiska tego logiczną konsekwencją.

Tymczasem ogólny ten komunikat agencji «Polpress» stwarza pozory, że dopiero dziś nastąpił w dotychczasowej działalności P.C.K. na terenie Francji jakiś zasadniczy zwrot w kierunku niezależności i apolityczności. Świadczy o tym aż nadto wyraźnie cały komentarz agencji «Polpress» do opublikowanej wymiany listów. W komentarzu tym — po skreśleniu, że nie na wszystkie twierdzenia nasze co do charakteru dotychczas prowadzonej akcji opiekuńczej można się zgodzić — imputuje się P.C.K., że dopiero ostatnio uzyskał on «warunki pełnego uniezależnienia się pod względem finansowym, a tym samym warunki ścisłego przestrzegania pracy charytatywnej» oraz, że dopiero teraz «obywatele polscy we Francji mogą więc oczekiwać od P.C.K. całkowicie bezstronnego ustosunkowania się do ich potrzeb».

Takie stanowisko agencji «Polpress», ogłoszone przez «Niepodległość»», a stanowiące dalsze ogniwo w kampanii prasowej, prowadzonej od pewnego czasu przez to pismo przeciw naszej instytucji, wyrządza nam oczywistą krzywdę, bo stwarza dominenanie, że dotychczasowa działalność P.C.K. we Francji nie była rzekomo dostatecznie bezstronna i niezależna. Z drugiej strony rodzi się może obawa, że właśnie ze strony autorów tego rodzaju enuncjacji istnieje tendencja do nieuzasadnionego upolitycznienia P.C.K. Obawa ta wydaje się być szczególnie uzasadniona w świetle notatek sprawozdawczej z konferencji w sprawie repatriacji, opublikowanej w tymże 25 numerze «Niepodległości». W sprawozdaniu tym nie podano, jakie stanowisko zajął na konferencji przedstawiciel P.C.K., natomiast przypisano mu — sprzecznie z rzeczywistością — tytuł kierownika wydziału repatriacyjnego, co wywołuje fałszywe wrażenie, jakoby P.C.K. zajmował się sprawą repatriacji.

W związku z tym wyjaśnić należy, że zagadnienie repatriacji posiada w obecnej chwili niewątpliwie charakter polityczny, wobec czego Zarząd Oddziału P.C.K. we Francji zagadnieniem tym się nie zajmuje i wydziału repatriacyjnego w biurze swym nie posiada. Przedstawiciel nasz stanowisko to sprecyzował na konferencji oświadczając, że P.C.K. ogranicza się jedynie do akcji opiekuńczej, którą wykonuje i wykonywać będzie na takich samych zasadach zarówno w stosunku do tych, którzyby zgłosili się do repatriacji, jak i w stosunku do tych, którzyby nie chcieli być obecnie repatriowani.

Zarząd Oddziału P.C.K. we Francji, podkreślając, że tego rodzaju stanowisko prasy, jak to, które przyjęły ostatnio «Niepodległość» i «Polpress», nie ułatwia mu należytego wypełnienia podjętych zadań, oświadcza, będąc świadom trudności tych zadań, że jest absolutnie zdecydowany na kategoryczne przeciwstawienie się wszelkim próbom wprowadzenia do akcji opiekuńczej jakichkolwiek tendencyj politycznych.

Podając do publicznej wiadomości zasady obowiązujące w naszej pracy, wyrażamy nadzieję, że przy wykonywaniu powierzonych nam zadań spotykamy się ze wszystkich stron, a przede wszystkim ze strony naszych współpracowników z pełnym zrozumieniem intencji, jakie nas ożywiają. Zrozumienie tych intencji musi znaleźć swój wyraz w odpowiednim podejściu do spraw i ludzi — zgodnie z poleceniami i instrukcjami które już wydaliśmy i które będziemy wydawać, aby najowocniej i najgodniej i bez żadnych dla niczyjego sumienia zgrzytów wykonać powierzone nam zadanie: polska opieka społeczna nad obywatelami polskimi we Francji.

Zarząd

Oddziału P.C.K. we Francji

4043-PS
GR-606

H4130-0015

4043-PS
4043PS
H-4130

G. B. EXHIBIT

~~592~~ 606

Filed August 15, 1946

G. B. EXHIBIT

~~No 592~~
No 606

B 043125

H4130 – 0016

H4130 – 0017

8 pages

3. Photostats